

МОДЕЛИ ПОЛИЦИЈСКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА И ПОЛИЦИЈСКИ СИСТЕМ БиХ

Прегледни рад | DOI: 10.7251/BPG1601159S | УДК: 351.741(497.6)

Доц. др Гојко Шетка*

Апстракт: Примарно питање за све озбиљне земље свијета представља успостављање ефикасног и функционалног полицијског система. Иако је овај циљ универзалан за све државе, до сада је незабиљежено да је полицијски систем у двије земље успостављен на идентичан начин. Многобројни су фактори који практично онемогућавају да се образују два идентична полицијска система. Наравно, мислимо на факторе од којих зависи и само креирање полицијског система, а неки од њих су: правни поредак, организација власти, сложеност државне заједнице, географски положај, демографске карактеристике, културно-историјско наслеђе и друго.

Поредећи полицијски систем БиХ са моделима полицијских организација који се могу срести у литератури и свјетској пракси, можемо констатовати да он представља сложен некоординиран полицијски систем. Некоординираност и сложеност полицијског система БиХ претпоставља многобројне проблеме у његовој ефикасности и функционалности. У овом раду биће ријечи о врстама полицијских система и могућем моделирању полицијског система БиХ.

Кључне ријечи: полицијски модели, полицијске агенције, полицијски систем, полицијски систем БиХ, ефикасност, функционалност.

УВОД

Полицијски систем представља шири појам од појма полицијска организација, што је врло битно имати на уму приликом разматрања која слиједе. Полицијске организације, у случају БиХ полицијске агенције, представљају само дио интегралног полицијског система који посједује свака држава. Потпуно је небитно, за посматрање неког полицијског система, да ли се он састоји од више полицијских агенција које су самосталне у свом раду у оквиру неке државе, јер се полицијски систем у једној држави посматра као једна цјелина. Наравно, то што

*Висока школа унутрашњих послова Бања Лука, Универзитет у Бањој Луци, email: gojkosetka@yahoo.com

се говори о полицијском систему једне државе апсолутно нема везе са тим да би све полицијске агенције у једној држави требало да буду централизоване и подређене само једном центру. Колико ће неки полицијски систем бити функционалан зависи од његовог правилног организовања (успостављања), функционисања и сарадње унутар њега – између његових саставних дијелова (полицијских агенција).

Да би се могло очекивати од полицијског система да буде функционалан, неопходно је да он буде организован у складу са Уставом једне државе и усклађен са организацијом цјелокупне државе или државне заједнице. Сложена организација државе претпоставља сложен полицијски систем, али то не претпоставља нужно полицијски систем који је нефункционалан или мање функционалан од једноставних полицијских система. Да је ово исправно схватање, потврђују примјери сложених полицијских система који су изузетно функционални и успјешни у свом раду.

МОДЕЛИ ПОЛИЦИЈСКЕ СТРУКТУРЕ

Полицијске организације широм свијета чине читав спектар модела унутрашње организационе структуре. Сваки полицијски систем детерминисан је условима у којима је изграђен и у којима еволуира. При томе се издваја читав низ спољашњих и унутрашњих чинилаца. Међу спољашњим чиниоцима, најзначајнији је систем извршне власти који устројава укупну државну управу и војску, безбједносне прилике, безбједносне потребе, безбједносне политике, безбједносне циљеве те културолошке, економске, социјалне, политичке и друге прилике у којима дјелују органи унутрашњих послова. Као најважнији унутрашњи чиниоци наводе се: стратегије, смјернице, упутства и циљеви министарства унутрашњих послова, односно полиције (у нашем случају полицијских агенција у БиХ), послови и задаци које она мора остварити, те организациони ресурси с којима располаже (број и структура кадрова, средства, техника, технологија и методологија рада, програми и планови дјеловања и развоја и др.), (Франуловић, Пушељић, Магушић, 2011:200).

Ефикасност полицијског система (модела) везује се за степен усклађености његове организације са окружењем (релативно стабилним или турбулентним), (Милосављевић, 1997:241). Сврха организационе структуре сваког полицијског система, као и организационе структуре полицијских агенција које чине полицијски систем, јесте остваривање мисије, циљева и задатака полицијског система. Организациона структура треба да омогући полицијској организацији брз одговор на изазове, ризике и пријетње безбједности које доноси окружење, да

оспособи полицију за ефективно и ефикасно функционисање, тј. за остваривање дефинисаних циљева и постизање жељених резултата уз што мањи утрошак људских ресурса и материјално-техничких средстава (Шетка, 2016).

Облик власти у великој мјери утиче на структуру полицијског система у једној земљи. Постоје тврдње које кажу да се сви полицијски системи ослањају на друге државне органе, а да извор државне власти представља основу полицијских овлашћења. Различити облици власти успостављају различите врсте полицијских система. Шели сугерише да постоје четири различита модела рада полиције (тј. комунистички, англосаксонски, континентални и колонијални) који се разликују на основу њихових извора легитимитета, организационе структуре и функције коју полиција остварује у тим системима. Овај аутор сугерише да комунистички модел полиције прибавља легитимитет кроз комунистичке политичке партије, те да је организован као централизован полицијски систем који фактички једним дијелом представља оружане снаге, а обавља функцију контроле криминала и спровођења државне идеологије. Континентални и колонијални модели полицијских система имају сличне организационе структуре и функције као комунистички модел, међутим, континентални модел добија свој легитимитет кроз централну владу, а колонијални модел успоставља легитимитет кроз колонијалне власти. На крају, англосаксонски модел легитимитет црпи кроз локалне самоуправе. Овај модел је организован као изразито децентрализован полицијски систем. Полицијске функције у овом моделу обухватају контролу криминала, одржавање реда и благостања у друштву, те се старају о административним одговорностима свих локалних органа (Shepard, 2010).

Образлагање врста полицијских модела треба почети од традиционалне подјеле коју заступа већина теоретичара, тј. од традиционалне подјеле на два основна модела полицијских организација и то: отворени и затворени полицијски модел. *Затворени* полицијски модел подразумева традиционални начин управљања полицијом чију основу представља хијерархијска структура са вертикалном функцијом и доминантном улогом старјешине (Кунић, 2001:461). Овај полицијски модел се одликује слабом сарадњом полиције и грађана, затим малим нивоом транспарентности у раду и поступању полиције, рутинским обављањем послова, одсуством креативности, тромости система и беспотребним одуговлачењем у појединим процедурама. Насупрот овог модела стоји *отворени* полицијски модел који се одликује подстицањем креативности запослених у полицији, транспарентности у поступању, развијању и подстицању нових видова комуникације међу запосленима, партиципирањем већег броја запослених са свих нивоа организације приликом доношења стратешких одлука, подстицањем развоја нових

и савремених облика међусобног комуницирања запослених, а строга хијерархија и издавање наредби из затворених модела замијењени су начином руковођења који се заснива на давању препорука, инструкција и савјета запосленим (Јовичић, 2011).

Даље, треба разликовати просте и сложене полицијске системе. *Прости* полицијски системи се сусрећу у државама у којима је целокупна полиција подређена једној јединственој полицијској управи, тј. у држави фактички постоји само једна јединствена полицијска организација (Јовичић, 2008). *Сложен* полицијски систем је супротност простом, а одликује се постојањем више полицијских организација у једној земљи, које су подређене различитим центрима (полицијским управама, министарствима или другим државним органима), а које су, при томе, аутономне у свом раду и за свој рад одговарају само директно надређеном центру (Јовичић, Шетка, 2015).

Поред наведених модела, у теорији је присутна подјела модела организације полиције с обзиром на централизацију и децентрализацију полицијског система, као и степен координације полицијских агенција које чине полицијски систем. „Координација¹ је параметар који показује како се у једној организацији, са мање или више разуђеном структуром, дијелови повезују у цјелину и како врх организације остварује контролу над његовим дијеловима. Другим ријечима, овај параметар показује које механизме менаџмент једне организације користи како би све своје дијелове држао на окупу и како обезбјеђује јединствени корпоративни дух, те се може рећи да је то параметар који држи организацију на окупу. У основи, могућа су три основна механизма координације: директна контрола (путем хијерархије ауторитета или ланца командовања (руковођења)); стандардизација (улаз–пролаз–излаз); непосредно комуницирање (између менаџера и између менаџера и запослених).“ (Цветковић, 2010:116). Бејлијева класификација врши сублимацију ових критеријума и дефинише основне облике полицијских система с обзиром на два основна мјерила: централизацију и координацију (Bauley, 1985:13-14). Према мјерилу координације, подјела полицијских модела може бити на: јединствене, координиране и некоординиране, док према мјерилу централизације, може се извршити подјела на: централизоване и децентрализоване. Укрштањем ова два мјерила добијају се сљедећи полицијски модели: јединствен централизован, координиран централизован, координиран децентрализован, некоординиран централизован и некоординиран децентрализован (Пушељић, Јеленски, 2007:4-5). *Јединствен централизован* полицијски

1 Према професору Обраду Стевановићу, координација представља појам који означава усклађивање дјеловања два или више учесника у једном процесу, односно усклађивање и усмјеравање интеракције између елемената неког система ради остваривања постављених или усвојених циљева (Стевановић, 2003).

модел карактерише постојање једне полицијске организације (агенције) која покрива цјелокупну државну територију, а на чијем се челу налази министар унутрашњих послова. За овај модел организације одређују се многе мале државе с малим бројем становника и релативно компактним националним саставом и сличним културним, привредним и политичким карактеристикама различитих подручја унутар државе. У Републици Србији, Републици Хрватској, Републици Словенији и неким другим државама, полиција је организована у складу са овим моделом. Карактеристика овог модела је и та да се полицијска организација дијели по територијалном принципу, тј. на сваком територијалном нивоу се успостављају одређене организационе јединице полиције (нпр. на општинском, регионалном и републичком нивоу). Даље, *координиран централизован* полицијски модел карактерише постојање двије или више полицијских организација (агенција), које послове из своје надлежности обављају на цјелокупној територији државе и међу којима постоји координација приликом поступања, као и јасна подјела надлежности. Све полицијске организације су подређене једном центру који се налази на највишем нивоу власти. Главно обиљежје *некоординираног централизованог* полицијског модела јесте постојање више врста полицијских организација које дјелују на националном и другим нивоима територијалне организације државе, а које су за свој рад одговорне различитим центрима власти који се налазе на државном нивоу. Свака од ових организација има сопствене надлежности које су им одређене посебним законима. Све полицијске агенције су надлежне за цјелокупну територију државе, па је могуће да дође до сукоба надлежности између појединих агенција. „Типичан примјер оваквог модела организације полиције јесте у Италији, гдје постоје три националне полицијске организације: Служба јавне безбедности, Карабињери и Финансијска полиција“ (Драгишић, 2011:204). За *координиран децентрализован* модел организације полиције карактеристично је постојање великог броја полицијских организација које имају различите мјесне и стварне надлежности, али је њихова дјелатност координирана (Гаћиновић, 2012:243). Дакле, одлика овог модела се састоји из тога што је, без обзира на постојање великог броја полицијских агенција и различитост у погледу стварне и мјесне надлежности, тачно дефинисано која је агенција надлежна за који дио послова и за који дио територије државе. Класичан примјер оваквог полицијског модела је полиција Уједињеног Краљевства Велике Британије и Сјеверне Ирске. И на крају, главна карактеристика *некоординираног децентрализованог* полицијског модела је постојање великог броја полицијских агенција које дјелују по територијалном принципу на основу правних прописа који доносе органи власти територије на којој полицијска агенција обавља своје послове, без вертикалне структурисаности и хијерархије. Полицијске агенције

које своје послове обављају на вишим нивоима државне организације, послове на подручју полицијских агенција које своје послове обављају на nižем нивоу територијалне организације државе, могу обављати само на основу своје стварне надлежности, односно, ако рјешавају неки сложен безбједносни проблем (нпр. истраге у погледу тежих облика кривичних дјела). Типичан примјер оваквог полицијског модела се среће у Сједињеним Америчким Државама (Гађиновић, 2012).

У литератури се помиње још једна значајна класификација полицијских модела (система): сложене координиране и сложене некоординиране. Ова класификација се односи на земље са више полицијских агенција (организација), а основ класификације представља начин на који је извршена територијална расподела надлежности између појединих полицијских агенција. *Сложен координиран* полицијски систем представља систем у коме су територијалне надлежности између полицијских агенција тако разграничене да је за сваки дио територије надлежна само једна од полицијских агенција. *Сложен некоординиран* полицијски систем представља супротност сложеном координираном систему, а он се огледа у томе да је за исте дијелове државне територије надлежно више полицијских агенција. Ово значи да је основна карактеристика сложеног некоординираног полицијског система „истовремена надлежност за дјеловање више засебних полицијских агенција на истој територији“ (Јовичић, 2011:64).

Литература обилује и другим класификацијама полицијских система, од којих су посебно карактеристичне двије:

1. Класификација полицијских система која полази од извора легитимитета полиције (локална власт, централна власт, гувернери као представници централне власти, аутократска власт); врсте организационе структуре (централизована или децентрализована структура) и садржаја полицијске функције (дефиниција полиције у материјалном смислу).

2. Класификација полицијских система која полази од степена централизације и међусобне повезаности полицијских организација, јединица (распрострањене, централизоване, интегрисане полицијске јединице); ефикасности полиције (изразито добра, добра, слаба и изразито слаба); од демократичности полиције и од степена корупције у полицији (Бабовић, 1997:24).

Интересантно је истаћи да у зависности од сложености организације државе, код федералних држава, а понегдје и код унитарних, уз централне полицијске органе, могу постојати полицијски органи федералних јединица, као и градске, општинске, сеоске и друге самоуправне полиције, као редовне или помоћне полицијске снаге. Одређени полицијски задаци и овлашћења могу бити додијељени и другим државним органима (нпр. царинској и поштанској служби, финансијској служби и сл.). Постоје

и приватне полиције (детективске агенције, службе за обезбјеђење имовине и лица, полиције компанија итд.) или удружења грађана са извјесном превентивном полицијском улогом. Савремени облик организовања су и тзв. „партијске полиције“. По облику организовања, могу бити аутономни (редарске службе у партијским организацијама) и изведени (облици ангажовања разних агенција обезбјеђивања, које су на основу закона организоване да дају услуге повезане са обезбјеђењем имовине или лица). Видљив (манифестни) показатељ испољавања овог облика су партијске активности (предизборни митинзи, протести за вријеме избора или на дан гласања, регрутација личног обезбјеђења из редова ових агенција). „Партијске полиције“, иако нису формално институционализоване, дјелују као структуре (легално организоване као агенције за обезбјеђење лица и имовине) које имају утицај у бизнису обезбјеђивања. Индикатор таквог стања је тај што носиоце политичких функција најчешће штите људи који у основи долазе из тих средина. Осим тога, након периода промјене политичке власти, људи задужени за обезбјеђење остају доминантни у обезбјеђивању структуре блиске одређеним партијским круговима (Мојовски, Кулић, 2012:40-41).

Имајући у виду организацију и функционисање полицијског система Босне и Херцеговине, те одлике описаних полицијских модела, јасно је да полицијски систем БиХ представља сложен некоординиран полицијски систем. Сложеност полицијског система БиХ се базира на чињеници да се полицијски систем састоји од више полицијских агенција које своје послове обављају на цијелој територији БиХ (мисли се на агенције које се налазе на нивоу заједничких институција – њих седам), затим полицијских агенција које своје послове обављају на дијелу територије – у ентитетима (једна полицијска агенција у Републици Српској и једанаест полицијских агенција у Федерацији БиХ) и једне полицијске агенције која своје послове обавља на територији Брчко дистрикта. Некоординираност се базира на чињеници да има дијелова територије БиХ за коју је надлежно више полицијских агенција, а да мјесна надлежност није прецизно дефинисана.

ПОЛИЦИЈСКИ СИСТЕМ У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ

Полицијски систем БиХ одликује се одређеним бројем нелогичности у својој организацији и начину функционисања. Прије свега, организација полицијског система није усклађена са одредбама Устава БиХ.

Сам Устав БиХ је специфичан по много чему. Он не садржи начелан став ни о прихватању принципа подјеле ни о принципу јединства власти. Анализа уставних одредаба не оставља никакву сумњу да је у питању један

специфичан, до сада у компаративној савременој уставности непознат модел подјеле власти. Уз озбиљно узимање наведених напомена у обзир, ипак се може закључити да у БиХ постоји принцип подјеле власти (Дмичић, 2007:150-151). Може се слободно рећи да је Устав БиХ производ међународног уставног поретка, а не домаћег, што свакако представља кључни основ нефункционалности цјелокупног система у БиХ.

Питање подјеле надлежности у БиХ је посебно значајно питање од самог момента потписивања Дејтонског мировног споразума, а унутар тих питања, питање надлежности безбједности се испоставља као најважније. Често се у политичким оквирима детерминише као „последња одбрана“ елемената државности и чак уопште постојања ентитета (Каран, 2008:104).

Једно од основних питања у БиХ, као сложеној држави, јесте подјела надлежности између заједничких институција БиХ и ентитета. „У погледу расподјеле надлежности, примјењује се претпоставка надлежности у корист ентитета. У члану III тачка 1 Устава БиХ набројане су надлежности које припадају институцијама Босне и Херцеговине, док се чланом III тачка 3а одређује да све надлежности које по Уставу БиХ нису изричито додијелене институцијама Босне и Херцеговине припадају ентитетима.“ (Сахаџић, 2009:19). Устав БиХ је прихватио концепт (познат у уставноправној теорији) који таксативно набраја надлежности заједничких институција (метода позитивне енумерације), док је све остало, што у Уставу није изричито наведено, једном генералном клаузулом стављено у надлежност ентитета као државноправних јединица. Дакле, Уставом БиХ је недвосмислено одређено да послови полиције (област унутрашњих послова) спадају у надлежност ентитета, јер нису у Уставу наведени као послови у надлежности институција БиХ.

И поред тога што је Устав БиХ јасно одредио да се полицијски послови налазе у надлежности ентитета, структура полицијског система није усклађена са Уставом. Полицијски систем се састоји од полицијских агенција које се налазе на нивоу заједничких институција БиХ, на нивоу ентитета, Брчко дистрикта БиХ и на нивоу кантона (овај ниво је заступљен само у Федерацији БиХ). На нивоу заједничких институција БиХ, у оквиру Министарства безбједности БиХ, налазе се сљедеће полицијске агенције: Државна агенција за истраге и заштиту (СИПА), Гранична полиција БиХ, Дирекција за координацију полицијских тијела БиХ, Агенција за полицијску подршку, Агенција за форензичка испитивања и вјештачења, Агенција за школовање и стручно усавршавање кадрова и Служба за послове са странцима. Ове полицијске агенције у оквиру Министарства безбједности функционишу као управне организације са оперативном самосталношћу. Посебно нелогично изгледа успостављање Дирекције за координацију полицијских тијела БиХ када имамо на уму јасну чињеницу да полицијски систем припада сложеном некоординираном

полицијском моделу. Дакле, у оквиру некоординираног полицијског система се успоставља полицијска агенција задужена за координацију – благо речено, то је нелогично.

Дио горе набројаних полицијских агенција настао је у априлу 2008. године када су донесени сљедећи закони: „Закон о Дирекцији за координацију полицијских тијела и о агенцијама за подршку полицијској структури БиХ и Закон о независним и надзорним тијелима полицијске структуре БиХ“ (Кекић, Ђукановић, 2008:27). Дакле, овим законским рјешењима је само дошло до повећавања броја полицијских агенција на нивоу заједничких институција.

На ентитетском нивоу у Републици Српској, као јединствен републички орган, полицијске послове обавља Министарство унутрашњих послова Републике Српске. У ентитету Федерацији БиХ полицијске послове обавља Федерално министарство унутрашњих послова и у кантонима кантонална министарства унутрашњих послова (кантона има укупно 10 и сваки кантон има своје министарство унутрашњих послова). У Брчко дистрикту полицијске послове обавља Полиција Брчко дистрикта. О сложености организације полиције у Федерацији БиХ најбоље говори чињеница да је у Закону о унутрашњим пословима (Службене новине Федерације БиХ, број 81/14) предвиђено да сукоб надлежности између кантоналних министарстава, те између кантоналних министарстава и МУП ФБиХ, рјешава Уставни суд Федерације БиХ. Предвиђено је и да у хитним случајевима сукоб надлежности рјешава министар МУП ФБиХ, а да касније о томе доноси одлуку Уставни суд ФБиХ.

ЗАКЉУЧАК

Стање у којем се налази полицијски систем у БиХ је недопустиво лоше, јер се он заправо налази у међупростору између своје функционалности и нефункционалности. Реално говорећи, то је стање боље од нефункционалности, али је недовољно добро, јер систем не остварује циљ због кога постоји. Ово стање је недопустиво - из простог разлога што се стање безбједности не налази на потребном нивоу, повјерење грађана је на изузетно ниском нивоу, могућност да систем одговори на савремене изазове, ризике и пријетње је такође далеко од стварних потреба, итд. Такође треба нагласити да је недопустиво да систем функционише на тренутним основама и зато што много кошта грађане БиХ да би био у стању полуфункционалности.

Као најадекватнија рјешења могу се понудити или усклађивање полицијског система са одредбама Устава БиХ (враћање одузетих надлежности ентитетским полицијским агенцијама – што је реално

мање вјероватно), или стварање сложеног координаног полицијског система са јасним подјелама надлежности између полицијских агенција које се налазе у оквиру самог полицијског система БиХ (дакле, замјена сложеног некоординаног полицијског система – тренутно актуелног, сложеним координираним полицијским системом).

Прелазак из модела сложеног некоординаног полицијског система у сложени координирани полицијски систем у БиХ, подразумијевао би да полицијске агенције са нивоа заједничких институција могу послове из своје стварне надлежности предузимати на територији других (мјесно надлежних) полицијских агенција само након што их обавијесте о својим планираним активностима и под њиховим надзором. Многбројни су примјери у свијету гдје су међусобни односи између полицијских агенција које сачињавају полицијски систем регулисани управо на поменути начин.

На неопходност редефинисања односа између полицијских агенција које сачињавају полицијски систем, као и на успостављање модела сложеног координаног полицијског система, најбоље указују неки догађаји из блиске прошлости. Првенствено се мисли на догађаје са почетка 2014. године (грађански неред у којима су запаљене зграде појединих институција власти, а које нису заштићене или усљед лоше функционалности и организације полицијских агенција и/или због лоше координације између агенција), затим на напад на премијера Републике Србије приликом његове посјете Сребреници (нико још није одговарао због пропустâ у његовом обезбјеђењу који су били више него очигледни, а чији су суштински узроци лоша координација и сарадња између полицијских агенција).

ЛИТЕРАТУРА

- Bayley, D. (1985). *Patterns of Policing, A Comparative International Analysis*. New York: Rutgers University Press.
- Бабовић, Б. (1997). *Полиција у светском поретку*. Београд: Цицero принт.
- Гађиновић, Р. (2011). *Модели организације савремених полицијских система*. *Култура полиса*, 18, 229-249.
- Драгишић, З. (2011). *Систем националне безбедности Републике Србије*. Београд: Факултет безбедности.
- Дмичић, М. (2007). *Федерални елементи уставноправног уређења Босне и Херцеговине као сложене државе*. *Годишњак Правног факултета у Бања Луци*, XXVII – XXVIII, 149-182.
- Јовичић, Д. (2008). *Организација и надлежност полиције*. Бања Лука: Факултет за безбједност и заштиту.

- Јовичић, Д. (2011). Организација и надлежност полиције. Бања Лука: Факултет за безбједност и заштиту.
- Јовичић, Д., Шетка, Г. (2015). Организација и надлежност полиције. Бања Лука: Факултет за безбједност и заштиту.
- Каран, С. (2008). Надлежност институција Босне и Херцеговине у области безбједности – политички и уставноправни аспекти. *Безбједност, полиција, грађани*, 1/08, 103-121.
- Кунић, П. (2001). Управно право (општи и посебни дио). Бања Лука: Правни факултет.
- Кекић, Д., Ђукановић, Д. (2008). Реформа полиције у Босни и Херцеговини. *Безбедност*, 4, 17-31.
- Милосављевић, Б. (1997). Наука о полицији. Београд: Полицијска академија.
- Мојовски, Т. Ц., Кулић, Ж. В. (2012). Прилог расправи о појму полиције, полицијске професије и право политичког организовања припадника полиције. *Култура полиса*, 2, 37-53.
- Пушељић, М., Јеленски, М. (2007). Полицијски сустави – реализација полицијске функције кроз устрој. *Полиција и сигурност*, 1-2, 1-21.
- Сахацић, М. (2009). Природа политичког система у Босни и Херцеговини. Сарајево: Сарајевски отворени центар и Фондација Konrad Adenauer.
- Стевановић, О. (2003), *Руковођење у полицији*. Београд: Полицијска академија.
- Shepard, R. E., *Police: History, Encyclopedia of Crime and Justice*. Преузето 10.6.2014. са сајта: <http://www.encyclopedia.com/doc/1G2-3403000181.html>.
- Цветковић, Д. (2010). Организациони дизајн као један од фактора ефикасности полиције. "Школа бизниса", 1, 110-118.
- Франуловић, Д., Пушељић, М., Магушић, Ф. (2011). Организацијски модели полицијских сустава. *Менаџмент и сигурност*, 2, 374-389.
- Шетка, Г. (2016). Утицај организације полицијских структура у Босни и Херцеговини на стање безбједности. Бања Лука: Факултет за безбједност и заштиту.

MODELS OF POLICE ORGANIZATION AND POLICE SYSTEM BIH

Ass. prof. Gojko Šetka, PhD*

Abstract: The primary issue for all serious countries is to establish an effective and functional police system. Although this goal is universal for all countries, has so far not recorded that the police system in the two countries established in the same way. There are many factors that *pratično* impossible to form two identical police system. Of course, we refer to factors of which depends on the creation of a system have the police, and some of them are: the legal system, government organization, the complexity of the state union, the geographical position, demographic characteristics, cultural and historical heritage and more.

Comparing the BiH police system with models of police organizations, which can be found in the literature and international practice, we can conclude that it is a complex uncoordinated police system. Lack of coordination and complexity of the BiH police system presupposes numerous problems in its efficiency and functionality. This paper will discuss the types of police systems and possible modeling her BiH police system.

Keywords: police models, the police agency, police system, the police system in BiH, functionality.

* *Police College, University of Banja Luka, email: gojkosetka@yahoo.com*